

offline stb.) vonatkozóan, vagyis a megállapodás még nem terjed ki a hálózati publikációkra, csak a „kézzelfogható” dokumentumokra (CD-ROM, DVD). Több mint száz kiadó írta alá a megállapodást, s elég jelentős számban érkeznek a BL-be az elektronikus hordozón kiadott monográfiák és folyóiratok. Az együttműködés pozitív szelleme azt is elősegíti, hogy az online kiadványokra vonatkozó kezdeményezések is meginduljanak. A kiadói fél elismerte annak jelentőségét, hogy a kulturális örökség megőrzése kiterjedjen a jövőben az összes digitális formára. Az önkéntes kötelezpéldány-szolgáltatás közös bizottsága keretében ebben az irányban is folyik már a munka. Az érintett könyvtárak közreműködésével megbízható – hálózati védettséget garantáló – környezetben kísérleteket folytatnak Windows 2000 platformon és két szerveren (a BL-én és az oxfordi Bodleiana gépén).

Intenzív munka folyik a könyvkiadók, kereskedők, könyvtárak és a könyvtáros egyesület szakembereinek közreműködésével az új típusú dokumentumok ismérveinek (metaadatainak) szükséges egységesítése végett. Különösen fontos ez a kibontakozó elektronikus kereskedelem céljából.

2002 nyarán a kormány törvény-előkészítő bizottsága úgy látta, hogy elérkezett az idő az átfogó törvényi keretszabályozás tervezetének megalkotására. (Ezt közben az is elősegítette, hogy egy professzionális szervezet felmérte az új szolgáltatás anyagi következményeit, s megállapításuk szerint az új eljárások nem veszélyeztetik hűsbavágóan egyik fél érdekeit sem.)

A szerzőnek a glasgow-i IFLA-konferencián 2002 augusztusában elhangzott előadását a BL honlapjáról szerzett legfrissebb (2003. II. 23.) információval érdemes kiegészíteni (<http://www.bl.uk/news/webcase.html>). A BL által 2003. január 29-én közzétett sajtóanyag szerint a törvénytervezet túl van az első olvasaton, s március közepén kerül sor a döntésre. A BL segítséget kér olvasóitól: írjanak saját képviselőjüknek, hogy március 14-én igen szavazatot adjanak le a törvénytervezet végszavazásakor.

/BYFORD, John: Publishers and legal deposit libraries cooperation in the United Kingdom since 1610: effective or not? = IFLA Journal, 28. köt. 5–6. sz. 2002. p. 292–297./

(Sonnevend Péter)

Vélemények és megjegyzések a könyvtárközi kölcsönzés és a dokumentumszolgáltatás jövőjéről

Az *Interlending & Document Supply* c. folyóirat felkérte tanácsadó testületének néhány tagját, röviden foglalják össze a jövőről alkotott elképzeléseiket. Véleményüket *Maurice B. Line* összegezte, hozzáfűzve a saját elképzeléseit is.

Elda-Monica Guerrero (tanácsadó, Mexikó)

A könyvtárközi kölcsönzés és dokumentumszolgáltatás nagymértékben összefügg az elektronikus források licencelésével. Számos esetben a licencelés teljesen elfogadott stratégia az információhozáférés vételére és eladására, különösen ha mindkét fél egyformán tájékozott és hozzáértő. Az iparilag fejlett országok könyvtárosainak lehetőségük van arra, hogy ne csak az árról tárgyaljanak, hanem egyéb feltételekről is, mint pl. az egyidejű felhasználók száma, „tisztességes” nyomtatás és letöltés. A fejlődő országoknak sokszor nincs erre módjuk, és kénytelenek elfogadni a magasabb árakat vagy a korlátozott feltételeket.

A könyvtárak számára a legnagyobb problémát saját és olvasóik jogainak védelme jelenti a licenc-tárgyalások során. A szerzői jogi kötöttségek sok

nemzeti és nemzetközi dokumentumban szerepelnek, ugyanakkor a „tisztességes” használat lehetősége némiképp enyhíti ezeket.

A könyvtáraknak abban a mérlegelésben lesz szerepük, hogy a szabványos licencek miként hatnak a digitális források kölcsönzésére. Ha a könyvtár egy folyóiratnak csak az elektronikus változatára fizet elő, kölcsönözheti továbbra is ezt a folyóiratot? A könyvtárosokra vagy más kijelölt személyekre nagy felelősség hárul a licencszövegek alapos átvizsgálása, értelmezése terén.

Mary Jackson (programirányító, Kutatókönyvtárak Egyesülete, USA)

Bár véleménye szerint a jövőt csak sejteni lehet, az alábbi trendeket emelte ki:

- *A használatnak több lesz a jogosultsága.* Néhány éven belül általános lesz, hogy a felhasználó megkeres egy tételt, megtalálja a hivatkozást, elküldi a könyvtárközi kérést, és elektronikusan vagy postán megkapja a kért dokumentumot anélkül, hogy a könyvtárközi kölcsönzés munkatársait igénybe vette volna. Ez akkor valósul

meg, amikor a Könyvtárközi Kölcsönzési Protokollalkalmazói Csoport (Interlibrary Loan Protocol Implementators Group = IPIG) által fejlesztett online bibliográfiai adatbázisok és könyvtárközi levelezőrendszerek képesek lesznek a megrendelések fogadására és feldolgozására. Már halani olyan kölcsönzőkről, akik hajlandók a dokumentumokat közvetlenül az olvasóknak eljuttatni, ha az olvasó könyvtára ezt nem ellenzi.

- **Szabványosított könyvtárközi kölcsönzés.** Az ISO ILL protokoll használata lehetővé teszi a kérések és válaszok cseréjét abban az esetben is, ha a könyvtárak más-más rendszert vagy szoftvert használnak. A protokollkompatibilis könyvtárközi rendszerek elterjedésével a könyvtárak világszerte egyenrangúak lesznek: gyorsabban meg lehet kapni a könyvet egy távolabbi könyvtárból, mint a földrajzilag közelebb lévőből.
- **A könyvtárközi kérések számának csökkenése.** A Kutatókönyvtárak Egyesületének felmérése szerint 1986–2000 között a tagkönyvtárak könyvtárközi kérései 190%-kal nőttek. A könyvekre és egyéb visszaküldendő dokumentumokra vonatkozó kérések száma azonban csökkenni fog, amint a könyvtárak áttérnek a közvetlen konzorcialis modellre. Ez azt jelenti, hogy a könyvtárak egy csoportja megengedi, hogy olvasóik a virtuális vagy létező közös katalógus alapján kölcsönözzenek. Több észak-amerikai konzorcium is bevezeti ezt a rendszert, amelyben a könyvtárközi kölcsönzés helyett „saját olvasónak való kölcsönzés” lesz. Hasonlóképpen csökkenni fog a cikkmásolatok rendelésének száma, amikor a teljes szövegű adatbázisokra egy-egy konzorcium vagy állam fizet elő. Ma még nem világos, hogy ez a változás mikorra várható, mivel az OhioLINK adatai szerint a teljes szövegű források használata egyelőre nem csökkentette a másolatrendelések számát.
- **Biztonságérzet a munkában.** Nem kell aggódni amiatt, hogy nem lesz szükség a könyvtárközi kölcsönzésben dolgozó munkatársakra. Munkájukban a hangsúly átkerül az átfutási idő csökkentésére, a megfelelő szolgáltató kiválasztására stb. A következő néhány évben fokozódni fog a könyvtárközi kölcsönzést irányító munka fontossága.

Niels Mark (könyvtárigazgató, Dánia)

Nagy kísértést érez, hogy azt válaszolja: „Nincs jövő”. Az egyetemi könyvtárakban minden erőfeszítés arra irányul, hogy a felhasználókat átirányítsák a digitális források használatára. Ahogy a könyvtárakban az állományok egyre nagyobb ré-

sze lesz meg digitális formában, úgy nő az interneten elérhető dokumentumok mennyisége. Ugyanakkor mindenki tisztában van azzal is, hogy jó néhány évig hibrid könyvtárként kell a hagyományos és elektronikus szolgáltatásokat nyújtani.

A technológiai fejlődés a nyomtatott dokumentumok könyvtárközi kölcsönzésére is kedvező hatással lesz. A megfelelő keresőeszközökkel ellátott központi katalógusok lehetővé teszik, hogy az olvasók láthassák a számukra elérhető dokumentumokat. A munkát a könyvtárközi kölcsönzést irányító rendszerek és szabványok fogják könnyíteni, a folyóiratok elektronikus szolgáltatása felváltja a hagyományos másolatküldést, az elszámolások is elektronikus úton történnek.

A könyvtárközi kölcsönzési munkában részt vevő munkatársak száma csökkenni fog annak ellenére, hogy a jobb elérhetőség miatt egyre több kérés lesz. Ez a könyvtárosoktól nagyobb szakértelmet kíván, mind a hagyományos, mind az elektronikus szolgáltatások terén.

Kétségtelen, hogy a jövő az elektronikus dokumentumszolgáltatásé. De míg a műszaki háttér folyamatosan fejlődik, a szerzői jogi szabályozások késleltetik a digitális kölcsönzési lehetőség terjedését. Az akadályok emelésében élen jár az Európa Parlament és az Európa Tanács, amely a 2001/29/EC sz. rendeletében néhány tagország értelmezése szerint megtiltotta a könyvtárközi kölcsönzésben a digitális technológia (pl. az Ariel szoftver) alkalmazását. Ha ragaszkodunk a jogszabályokhoz, a régi módszereket kell alkalmazni: hagyományos másolást és postai küldést vagy az analóg faxkészüléket. Az elektronikus dokumentumszolgáltatás jövője a kibővített licencektől függ.

A könyvtárközi munkát illetően a jövőben a könyvtárosoknak szélesebb körű ismeretekkel kell rendelkezniük: segíteniük kell a felhasználót a releváns információ kiválasztásában az elektronikus forrásokból. Olyan webes interfészeket kell fejleszteniük, amelyek a felhasználót a keresett dokumentumhoz irányítják, szükség lesz tematikus kapukra stb. Számos intellektuális feladat is rájuk vár, mint pl. a webmester, a felhasználók képzése.

Henri Sène (regionális menedzser, egyetemi könyvtárigazgató, Dakar, Szenegál)

A 21. század az emberek, intézmények és országok közötti cserére épülő információ és a kommunikáció százada. A könyvtárközi kölcsönzés és

dokumentumszolgáltatás elvei és gyakorlata a technikai haladással folyamatosan megújulnak. Az elektronikus publikálás fejlődése, a tudományos és műszaki információk elérési lehetőségeinek bővülése aláhúzza az információrobbanás jelenségét. Az elektronikus tárolást és átvitelt támogató rendszerek általánossá válnak a könyvtárakban és az információs szolgáltatóknál. Bizonyos esetekben ezek már helyettesítik a nyomtatott kiadványokat, és egy virtuális világba visznek bennünket. Ugyanakkor vannak olyan műszaki, jogi, politikai és pénzügyi körülmények, amelyek akadályozzák az információ szabad áramlását, és korlátozó tényezőként jelentkeznek bizonyos felhasználóknál.

A könyvtáraknak folyamatosan alkalmazkodiuk kell a változó világhoz, újramodellezniük az információhoz való viszonyukat. A felsőoktatási és szakkönyvtárak egyik fő problémája, hogy lépést tudjanak tartani az információcsere ütemével. A fejlődő országok számára a jövő kihívásai még nagyobbak az új információs társadalom követelményeit tekintve. Az információs környezet fejlesztésére programokat és politikát kell kidolgozni, hogy ne mélyüljön a digitális megosztottság a fejlett és a fejlődő országok között. Az új irányokba az alapvető technikai eszközök üzembe állításán, a pénzügyi és anyagi források növelésén, a szakemberek magas színvonalú képzésén át vezet az út.

A könyvtárközi kölcsönzés és dokumentumszolgáltatás nagy lehetőséget kínál a déli könyvtáraknak, hogy szerény dokumentumvagyonukat más országokban elérhető forrásokkal bővítsék. Ugyanakkor meg tudják nyitni saját forrásaikat a többi könyvtár számára, különböző szolgáltatásokat ajánlanak felhasználóiknak és partnereiknek, kihasználják a legfontosabb elsődleges dokumentumok elérhetőségét, és saját forrásaikat mások rendelkezésére bocsátják.

Mindez feltételezi, hogy a könyvtárak megfelelő humán és technikai forrással rendelkeznek, amelynek segítségével hatékonyan be tudnak kapcsolódni a virtuális információs áramlatba, az elektronikus hálózatokon keresztül a távoli gyűjtemények használatába. A könyvtár már nem tárolóhely, ahol a különböző típusú dokumentumokat gyűjtik, amelyek iránt lesz vagy nem lesz érdeklődés. Mára egy olyan nyilvános helyé vált, ahol a felhasználók főleg a korszerű információs technológiának köszönhetően hozzáférhetnek a teljes ismeretanyaghoz, és ahol az információkat a leghatékonyabban kell elosztani. A könyvtárak legnagyobb szerepe ennek a körfolyamatnak a

működtetésében rejlik. A könyvtárak együttműködése és a dokumentumok hozzáférhetővé tétele az a két legjobb út, amelyeken az információs hálózatok megvalósíthatók, lehetővé téve a világ valamennyi népe számára a tudományos és kulturális örökség szabályozott és strukturált elérését.

Leo Waaijers (Wageningeni Agrártudományi Egyetem, Hollandia)

A könyvtárközi kölcsönzést és dokumentumszolgáltatást a digitalizálás két megjelenési formája fogja legjobban befolyásolni: a szkennelés és az elektronikus folyóiratok. A folyóiratcikkek szkennelése (fénymásolásuk helyett) lehetővé teszi a szállítás és a számlázás automatizálását is, csökkentve ezzel a költségeket és az átfutási időt. Az elektronikus folyóiratok megjelenésével a kiadók az egyes nyomtatott folyóiratokra való előfizetés nyújtása helyett áttértek a teljes folyóirat-adatbázisok licencelésére. Ezzel párhuzamosan a dokumentumszolgáltatást szigorúan tiltó feltételeket vettek fel a licencszerződésekbe. Ennek nyomán csökkenni fog a másolt vagy szkennelt cikkek szolgáltatása (és nőni az információval rendelkezők és nem rendelkezők közötti szakadék). Ezért a kiadók szigorú előírásait várhatóan le fogja győzni az új technológia által teremtett egyenjogúság. A könyvtárakban a cikkek szolgáltatásának mennyiségi mutatói csökkenni fognak, míg minőségi jellemzőik javulnak. Számokban kifejezve öt év alatt felére fog csökkenni a tételek száma és az átfutási idő.

Hosszabb távra tekintve a kiadók „kényszerzubbonya” miatt jelenleg a tudományos életben észlelhető ellenállás az interneten történő közvetlen publikáláshoz fog vezetni: a könyvtári és egyetemi kiadók meg fogják szervezni a kiadványok szerkesztését és lektorálását. Ebbe az irányba mutat a Public Library of Science Manifesto, a SPARC és más kezdeményezés. A cikkmásolatoknál ez akár a szolgáltatás megszűnéséhez is vezethet, másolatok csak a „történelmi” időkből származó, csupán nyomtatott formában lévő folyóiratokból készülnek. Ez mintegy tíz év alatt fog bekövetkezni.

A könyvtáraknak a következő 5-10 évben fel kell készülniük dokumentumszolgáltató osztályaik átszervezésére, bár a könyvek kölcsönzésében lényeges változás nem várható (mivel a könyvek nagy felbontású digitalizálása későbbi időkre prognosztizálható).

Maurice B. Line: Áttekintés és megjegyzések

A fenti vélemények különböző szempontokat tükröznek, de van néhány közös megállapításuk.

Valamennyit átszövi az elektronikus forradalom hatása, amely mind a dokumentumok szövegének tárolási formájára, mind átvitelükre és elérhetőségükre befolyással van.

Ma már valóság (Mary Jackson néhány éves előrejelzésével szemben), hogy az olvasók a szükséges dokumentumokat bárholnan megszerzik a könyvtár igénybevétele nélkül, különösen azokról a helyekről, ahonnan ez nekik nem kerül pénzbe (más kérdés, hogy a számukra rejtett költségeket is valaki fizeti). A folyóiratcikkekhez így valóban könnyebben juthatnak hozzá, a könyvek kölcsönzése azonban nem ilyen egyszerű. Egyet lehet érteni Leo Waaijersszel abban, hogy kevésbé valószínű a teljes könyvek digitalizálása, és ily módon történő rendelkezésre bocsátása. Ami a pénzügyi oldalt érinti, „hagyományos” könyvtárközi kölcsönzés esetén általában a könyvtárak állták a keresési és a szállítási költségeket. Közvetlen kölcsönzés esetén is beiktatható, hogy az a könyvtár fizessen, amelynek olvasója veszi igénybe a szolgáltatást, de ez nem látszik becsületesnek, még akkor sem, ha könyvtárnak bizonyos ellenőrzési funkciót el kell látnia (pl. a kért könyv nem volt meg az állományban).

Azt bármikor tesztelni lehet, hogy a könyvtárak mennyire képesek a közvetlen „könyvtárközi” kölcsönzésre, mivel a bárhol elérhető központi katalógusok ezt jelentősen megkönnyítik. Itt is felmerül azonban a költségek és az ellenőrzés kérdése. Mary Jacksonnak igaza van abban, hogy sokszor hamarabb kap meg egy olvasó egy könyvet egy távolabbi könyvtárból. Erre jó példa a British Library Document Supply Centre (BLDSC) is, amelynek legnagyobb felhasználói között amerikai és japán könyvtárak találhatók, ugyanakkor az Egyesült Királyságban lévő könyvtárak gyorsabban találják meg a keresett művet az OCLC-ben, mint egy hazai könyvtárban. Míg a cikkmásolatoknál a távolság egyre kevésbé játszik szerepet, a könyveknél – a költségek és az időtényező miatt – ez nem elhanyagolható.

Elkerülhetetlen, hogy a szerzői jog és a licencelés ne kerüljenek be a szolgáltatás költségeibe. A kérdés csupán az: ki fizeti ezeket? Mennyibe kerülnek? A felhasználók közvetlen rendeléseik esetén is élhetnek-e az intézményüknek adott kedvezményekkel? Mivel a borsos árak nyomán csökken a használat, és ez mind a kiadóknak, mind a felhasználóknak rossz, valószínűleg a kiadók egy ésszerű határig engedni fognak az árból.

Sok függ azoktól a tároló és archiváló rendszerektől, amelyek a publikálási folyamatot a kiadók kihagyásával valószínűsítik meg. Egyelőre még nincsenek látványos eredmények, ehhez az kell, hogy a jó nevű kutatók minél több cikket ily módon tegyenek közzé.

A távoli dokumentumrendelések trendje attól függ, hogy a könyvtárnak megéri-e nagy tárolókapacitást lekötni a digitalizált anyagokkal: nem valószínű, hogy vennének ilyen dokumentumokat, vagy helyben szkennelnék; helyette az intézmények a munkatársak több helyről történő beszerzéseit támogatják a könyvtáron keresztül. Ide illik Mary Jacksonnak a könyvtárközi kölcsönzési kérések számának csökkenésére vonatkozó prognózisa, ha az olvasók más könyvtárból történő közvetlen kölcsönzéseit nem számítjuk.

A felkért hozzászólók közül hárman fejlett országokból valók, ahol jól szervezett könyvtári rendszer működik. Az elektronikus forradalom előnyeit azonban még itt sem egyformán élvezik. A felsőoktatási könyvtárak olvasói más helyzetben vannak, mint a közkönyvtárakéi. Míg a felsőoktatási könyvtárakat az intézmények támogatják, és az olvasóknak sok esetben publikálási kötelezettségük miatt a bárholnan megszerezhető dokumentumok iránti igényeik jogosaknak tűnhetnek, a közkönyvtárakban általában nem teszik közhírré ezt a lehetőséget, és a költségek egy részét gyakran az olvasóval fizettetik meg. Várható, hogy a közkönyvtárak is mindenkit részesíteni fognak az új rendszerekből származó előnyökből?

Ugyanez még inkább vonatkozik a kevésbé fejlett országokra is azzal súlyosbítva, hogy ott gyengébb az infrastruktúra, és a távoli eléréshez szükséges pénzügyi források is szegényebbek. Ahogy Henri Sène állítja, a lehetőségek óriásiak, és várható, hogy az információban gazdag és szegény régiók közötti távolság csökkentésében a könyvtárközi kölcsönzés is szerepet kap. Abban mindenki egyetért, hogy meg kell találni a megoldást, amely elektronikus átvitelre is épülhet. De ki tudja, hogy melyik a jó megoldás, és megvalósul-e a gyakorlatban?

A hozzászólók különbözőképpen látják a munkaerő kérdését. Abban azonban mindenki egyetért, hogy a jövőben jól képzett munkatársakra van szükség: akár a könyvtárközi részlegen belül, akár a könyvtár más egységeiben dolgoznak, ismerniük kell a kiadói és könyvtári rendszereket, a korszerű

technológia használatát, segíteniük kell az olvasót az információkeresésben.

A könyvtáraknak is fel kell készülniük, de nem teljesen világos, mire. Néhány lehetőség: a nagy digitális állományok használata, a nem kereskedelmi szolgáltatók cikkadatbázisai, az olvasó közvetlen könyvtárközi kölcsönzése stb. A könyvtá-

rosoknak nemcsak teleobjektívvel, hanem széles látószögű lencsével is rendelkezniük kell.

/LINE, Maurice B. et al.: The future of interlibrary loan and document supply: views and comments. = Interlending & Document Supply, 30. köt. 2. sz. 2002. p. 60–65./

(Viszocsekné Péteri Éva)

A könyvtárközi kölcsönzések teljesítése: egy ausztrál szintfelmérő tanulmány eredményei

A *National Resource Sharing Working Group* (az országos forrásmegosztás munkacsoportja) a *National Library of Australia* közreműködésével felmérést végzett az ausztrál könyvtárközi dokumentumszolgáltatásról: egyrészt, hogy felderítse, milyen hatékonysággal működik a rendszer, másrészt, hogy miként lehetne tökéletesíteni. A tanulmány a hálózaton is elérhető: <http://www.nla.gov.au/initiatives/nrswg/benchmarking.html>.

A vizsgálatnak három kulcsmozzanata volt:

1. Meghatározni a könyvtárközi kölcsönzés és dokumentumszolgáltatás legfőbb jellemzőit.
2. Eszközként segíteni a könyvtárközi kölcsönzés és dokumentumszolgáltatás gyakorlatának megváltoztatását, tudatosabbá tételét.
3. Adatokat szolgáltatni a könyvtáraknak, hogy felmérhessék saját szolgáltatásuk színvonalát.

A tanulmány az *észak-amerikai tudományos könyvtárak* körében 1996-ban végzett felmérésen alapul, ezúttal azonban a szerzők kiterjesztették a vizsgálatot: *több mint száz könyvtár* vett részt a felmérésben szerte *Ausztráliában* (30 szak-, 32 egyetemi, 20 köz-, valamennyi területi, állami könyvtár, valamint a Nemzeti Könyvtár).

A 17 oldalas kérdőív első felében a könyvtár, azon belül a könyvtárközi dokumentumszolgáltatással foglalkozó osztály legfontosabb jellemzőire, második részében a költségekre kérdeztek rá:

- személyzet;
- hálózati és kommunikációs költségek;
- kézbesítési költség;
- fénymásolás és szkennelés;
- irodai kellékek;
- felszerelések;
- szoftverek és azok karbantartása;
- a díjak, amelyeket a könyvtárak fizetnek, illetve térítésként kapnak.

Ezen túlmenően 2000 októberében és novemberében minden könyvtár feljegyezte a könyvtárközi kérés idejét, hogy mikor továbbították azt a potenciális szolgáltatókhoz, és hogy mikor teljesült a kérés. Végül a felhasználóknak is ki kellett tölteni egy elégedettségüket vizsgáló kérdőívet.

A vizsgálat végén a kérdőívek 25 000 oldalnyi adatot tartalmaztak, amelyet az *Australian Bureau of Statistics* elemzett. A kérések leírásához 50, a teljesítések leírásához 42 változót határoztak meg. A hatékonyság vizsgálatához erős és gyenge változókat különböztettek meg. Különös figyelemmel vizsgálták az átfutási időt, a kérések teljesítési arányát és költségeit, illetve a küldési tevékenység teljesítési arányát és költségeit. Az eredmények alapján jól és kevésbé teljesítő könyvtárakat határoztak meg, hogy rámutathassanak a különbségekre.

Az ausztrál könyvtárközi kölcsönzés szintere

Ausztrália hatalmas ország, ahol a 19 millió lakos jelentős része nyolc nagyvárosban él. A könyvtárak szintén a nagy központokban helyezkednek el. Bár fontos kutatóintézetek és egyetemek vannak a nagyobb városokon kívül is, köz- és iskolai könyvtárak az ország szinte valamennyi pontján működnek. Nagy hagyománya van az online elérésű osztott katalógusok építésének, amelyek közt nemzeti, szakterületi és regionális hálózatok is vannak. Például a Nemzeti Könyvtár működteti a Nemzeti Bibliográfiai Adatbázist, amely több mint 12 millió rekordot tartalmaz 1600 könyvtár 37 milliós állományáról. Ez elérhető online módon a Nemzeti Könyvtár *Kinetica* szolgáltatásán keresztül. Új-Dél-Walesnek szintén van online könyvtárközi kölcsönző szolgálata. Az egészségügyi könyvtárak is